

SISUKORD

VALIK ÜLEVAATEID VÄLISAJAKIRJANDUSES ILMUNUD ARTIKLITEST

VALITSUSED KESK- JA IDA-EUROOPA RIIKIDES:

Conrad, Courtenay Ryals; Golder, Sona N. Measuring government duration and stability in Central Eastern European democracies.....2

ORGANISATSIOONI ARENDAMINE EESTI ETTEVÕTETES:

Zernand-Vilson, Maris; Elenurm, Tiit. Differences in implementing management and organization development directions between domestic and foreign companies in Estonia.....2

POLIITILINE TOLERANTS POSTSOTSIALISTLIKES RIIKIDES:

Hinckley, Robert A. Personality and political tolerance: the limits of democratic learning in postcommunist Europe3

VALIK ARTIKLEID VÄLISAJAKIRJANDUSEST

EUROOPA LIIT.....	5
POLIITILISED PROTSESSID.....	6
MAAILMAPOLIITIKA.....	8
JULGEOLEKUPOLIITIKA.....	9
VENEMAA.....	9
MAJANDUSPOLIITIKA.....	10
KESKKONNAPOLIITIKA.....	11
IMMIGRATSIOON.....	12
SOTSIAAL- JA TERVISHOIUPOLIITIKA.....	13
ALKOHOLIPOLIITIKA.....	14
HEAOLU.....	15
SOO-UURINGUD.....	15
MEEDIA.....	15
POLITOLOOGIA.....	16
POLIITIKA.....	16
SOTSIAALPOLIITIKA.....	17
RAHVUSVAHELISED SUHTED.....	17
MAJANDUS.....	18

VALITSUSED KESK- JA IDA-EUROOPA RIIKIDES

Conrad, Courtenay Ryals; Golder, Sona N. Measuring government duration and stability in Central Eastern European democracies // European Journal of Political Research. Vol. 49 (2010), no. 1, p. 119-150.

Uuringu ja selle põhjal kirjutatud artikli tõukejõuks sai tõdemus, et valitsustevahetuste analüüsimisel jäetakse tähelepanu alt välja periood, kui endine valitsus jätkab riigi juhtimise kohustuste täitmist kuni uue valitsuse ametisseastumiseni. Uue valitsuse moodustamine ja võimule asumine võib aga võtta ka pikemat aega.

Artikkel põhineb Kesk- ja Ida-Euroopa riikide valitsuste analüüsil aastatest 1990–2008. Kasutatav meetodika erineb Müller-Rommeli, Fettelschossi ja Harfsti (2004) omast, mida on kasutatud põhiliselt Lääne-Euroopa demokraatia uurimisel. Seda kahes punktis, esiteks on lisatud 2004.–2008. aasta andmed ning teiseks ja märksa olulisemaks erinevuseks on asjaolu, et võetakse arvesse ka üleminekuperioodi, st seda ei arvata automaatselt uue valitsuse kestvuse hulka. Autorid on võtnud valitsuse alguseks ajahetke, mil kogu valitsus astub ametisse. Samuti on nad varasemast erinevalt tõlgendanud valitsuse ametist lahkumise aega, näiteks lugenud lõpphetkeks üldvalimiste toimumise aja, mitte päeva enne uue valitsuse ametisseastumist.

Selline lähenemine võib lühendada valitsuste eluiga.

Autorid toovad välja kriisiprotsendi, mis näitab, kui suure osa ajast riik on seadusliku valitsuseta. Eestis oli see näitaja 1990.–2008. aastal 6,3% (kõrgeim Tšehhis – 8,8% ja madalaim Horvaatias – 2,3%).

Artiklis tuuakse samuti välja indeks, mis näitab, kui suure osa ajast valitsus tegelikult oma kohustusi täidab. Eestis oli see kõikide valitsuste (sh uue valitsuse moodustamise ajal kohustusi täitnud valitsuste) puhul 55,6% (kõrgeim oli näitaja Ungaris – 83,1 ja madalaim Poolas – 39,5%). Kui aga üleminekuvalitsused välja arvata, oli Eesti vastav näitaja 59%. Samuti tuuakse välja valitsuste kestused eri valitsustüüpide kaupa, näidates, et kõige vähem kestavad vähemusvalitsused, kõige kauem aga üheparteilisele enamusele rajatud valitsused. Autorid peavad väga oluliseks üleminekuvalitsuste väljatoomist ja nende eraldi käsitlemist, sest see annab võimaluse sügavamalt analüüsida uute valitsuste moodustamist ning sellega seotud poliitilist võitlust, aga ka poliitilist ebastabiilsust riigis.

ORGANISATSIOONI ARENDAMINE EESTI ETTEVÖTETES

Zernand-Vilson, Maris; Elenurm, Tiit. Differences in implementing management and organization development directions between domestic and foreign companies in Estonia // Baltic Journal of Management. Vol. 5 (2010), no. 1, p. 82-99.

Artikli eesmärgiks on analüüsida, millised tänapäevased juhtimiseideed on leidnud rakendust Eesti ettevõtetes ning missugused on erinevused kodu- ja välismaiste ettevõtete vahel. Selleks tehti uuring ettevõtetes, mis olid tegutsenud Eesti turul vähemalt kolm aastat, kusjuures eelistati 50 töötajaga ettevõtteid. Kokku saadi andmed 141-st Eestis tegutsevast ettevõttest.

Kõige enam kasutati uuritud ettevõtetes järgmisi juhtimise ja organisatsiooni arendamise põhimõtteid: tasakaalus tulemuskaarti, eesmärkujuhtimist, tarneahela juhtimist ning õppivat organisatsiooni ja terviklikku kvaliteedijuhtimist. Järgnesid paindlik organisatsioon ja töötaja individuaalsuse arvestamine. Suhteliselt vähe olid esindatud globaalne juhtimine ja isejuhtivate töögruppide kasutamine.

Tulemused kehtivad põhimõtteliselt nii Eesti kapitalil, sega- kui ka väliskapitalil põhinevate ettevõtete kohta. Kõige suuremad erisused ilmsesid globaalse juhtimise rakendamisel, sest välisettevõttes kasutavad kodumaistest enam rahvusvahelisi meetodeid, sh virtuaalsete organisatsioonide moodsaid trende.

Uuringutulemuste põhjal ei ole välisettevõttes ainsad, kus järgitakse nüüdisaegseid juhtimis- ja organisatsiooni arendamise põhimõtteid ning kasutatakse uuendusmeelset juhtimistava Eestis.

Nii ei järgi Põhjamaade ettevõttes alati pehmeid juhtimisstrateegiaid, nt iseseisvate töögruppide kasutamine, samuti ei koonda nad piisavalt tähelepanu töötaja individuaalsusele. Üks põhjus peitub selles, et juhtimisfilosoofiat ja -põhimõtet ei valita mitte soovist olla uuenduslik või saavutada strateegilist eelist, vaid väliskeskonna surve. Tõenäolisem on, et väliskapitalil põhinevad ettevõttes kohandavad juhtimistava kohalikele oludele ja kujunevale tööjõuturu olukorrale.

Hüpootees, mille kohaselt välisettevõttes ja -investorid mõjutavad märkimisväärselt Eesti ettevõtete juhtimist, ei leidnud uurimistöös kinnitust. Nii kohalikest kui ka välisomanikest mõjutatud segaettevõttes on entusiastlikumad kvaliteedijuhtimise viimaste arengusuundade kasutamisel, samuti koondavad nad enam tähelepanu töötaja individuaalsusele ja iseseisvatele töögruppidele. Siiski ei saa sellest teha kaugeleulatuvaid järeldusi, sest segaettevõttes oli valimis vähe.

POLIITILINE TOLERANTS POSTSOTSIALISTLIKES RIIKIDES

Hinckley, Robert A. Personality and political tolerance: the limits of democratic learning in postcommunist Europe // Comparative Political Studies. Vol. 43 (2010), no. 2, p. 188-207.

Autor püstitab küsimuse: kas kõik kodanikud suudavad omandada poliitilist tolerantsust demokraatlikus poliitikas osalemise kaudu ja millist mõju omavad protsessis individuaalsed omadused, näiteks psühholoogiline valmisolek eriarvamuste mõistmiseks.

Artiklis kasutatakse ülemaailmse väärtuste uuringu (World Values Survey) andmeid aastatest 1995–1997, kombineerides neid Venemaa 1996.–2000. aasta uuringu tulemustega. Lisaks Leedu, Bosnia, Venemaa, Sloveenia, Ida-Saksamaa, Valgevene, Horvaatia, Makedoonia, Moldova, Armeenia, Gruusia, Serbia, Läti ja Ukraina andmetele on esitatud ka Eesti tulemused.

Andmete analüüs näitab, et poliitilisest aktiivsusest saadavat kasu piirab psühholoogiline dogmatism. Venemaa andmed lubavad samuti eeldada, et dogmaatikute sallimatus aja jooksul pigem kasvab. Seega takistavad Euroopa postsotsialistlikes riikides massilise poliitilise tolerantsuse esiletõusu esiteks otsese demokraatliku protsessi kogemuse puudumine ja teiseks individuaalsed erisused.

Kõige madalama dogmatismi taseme puhul andis aktiivsuse kasv ühe ühiku võrra statistiliselt olulise sallivuse kasvu 8-s riigis 15-st, näiteks Leedu, Bosnia, Venemaa, Sloveenia,

Valgevene, Makedoonia, Moldova ja Armeenia puhul. Samas kaheksa riigi puhul omas üheühikuline aktiivsuse tõus väiksemat või mitte mingit mõju kõige dogmaatilisemate inimeste sallivusele.

Eestis, Ida-Saksamaal ja Horvaatias seostus üheühikuline aktiivsuse tõus kõige dogmaatilisemate inimeste sallivuse tõusuga. Gruusias, Serbias, Lätis ja Ukrainas ei olnud mõju statistiliselt suurem nullist ükskõik millisel dogmatismi astmel.

Uuringus püüti leida vastus küsimusele, kes on võimeline õppima poliitilist tolerantsust demokraatlikus poliitikas osalemise kaudu. Andmed näitasid, et seda suudavad inimesed, kes psüühiliselt on erimeelsustele avatud. Dogmaatikutel sallivuse astmele ei avalda vahetu osalemine üldse või avaldab väga vähe mõju.

Üldistades uurimuse tulemusi Euroopa postsotsialistlikele riikidele, võib välja tuua positiivsed ja negatiivsed tulemused. Ühelt poolt suurendab kasvav osalemine demokraatlikes protsessides avalikkuse sallivust, teiselt poolt kehtib see väide vaid 40–60% kohta – neile, kes on eelarvamusteta.

Refereerinud Mai Võõrmann

VALIK ARTIKLEID VÄLISAJAKIRJANDUSEST

EUROOPA LIIT

Bauer, Michael W.; Hartlapp, Miriam. Much ado about money and how to spend it! Analysing 40 years of annulment cases against the European Union Commission // European Journal of Political Research. Vol. 49 (2010), no. 2, p. 202-222.

Artikkel analüüsib 40 aasta jooksul Euroopa Liidu liikmesriikidelt Euroopa Kohtule esitatud tühistamishagide suhtes langetatud otsuseid. Enamik nendest tühistamisotsustest puudutavad ELi põllumajandus- ja konkurentsipoliitikat.

Jensen, Christian B.; Spoon, Jae-Jae. Thinking locally, acting supranationally: niche party behaviour in the European Parliament // European Journal of Political Research. Vol. 49 (2010), no. 2, p. 174-201.

Artikkel käsitleb nišiparteide (nt rohelised, radikaalsed parempoolsed, ELi vastased, regionalistid) käitumist Euroopa Parlamendis. Andmetest selgub, et nišiparteide ja neisse kuuluvate parlamendisaadikute osakaal europarlamentis on pidevalt suurenenud. Nišiparteide tegevuse analüüs rahvuslikel valimistel on näidanud, et võrreldes peavoolu erakondadega vastavad nad institutsionaalsele keskkonnale erinevalt. Seda silmas pidades analüüsivad autorid, kuidas on nišiparteid käitunud hääletustel EPs.

Laar, Mart. Taking stock of EU enlargement's successes and failures // Europe's World : the only Europe-wide policy journal, (2010), spring, p. 94-99.

Ekspeaminister ja praegune Riigikogu liige analüüsib Euroopa Liidu laienemise plusse ja miinuseid, märkides, et ehkki laienemine tõi endaga kaasa hiiglasuuri kulutusi, on sellest saadav majanduslik kasu suur ja mitte ainult uutele liikmesriikidele.

Leuffen, Dirk; Hertz, Robin. If things can only get worse: anticipation of enlargement in European Union legislative politics // European Journal of Political Research. Vol. 49 (2010), no. 1, p. 53-74.

Autorid märgivad, et ootused mängivad poliitilises käitumises kesksel rolli. Neil on mõju tegutsejate valikutele ning nad võivad muuta otsuste vastuvõtmise aega. Artikkel käsitleb ootusi õigusloomes, täpsemalt ootuspärast käitumist otsuste tegemisel Euroopa Liidus. Konkreetsemalt on vaatluse all ELi laienemise ja seadusandliku väljundi vahelised seosed.

Lightfoot, Simon. The europeanisation of international development policies: the case of Central and Eastern European States // Europe-Asia Studies. Vol. 62 (2010), no. 2, p. 329-350.

Artiklis vaadeldakse Euroopa Liidu rolli rahvusvahelise arengupoliitika kujunemisel kümnes Kesk- ja Ida-Euroopa liikmesriigis, sh Eestis. Autori arvates võimaldab arengupoliitika analüüs selgeks teha liikmesriikide välispoliitika prioriteete. Euroopa Liidu mõjuulatuse selgitamiseks käsitletakse *acquis* kolme aspekti: abi maht, abi geograafiline suunitus ja eesmärgid, arenguks vajalikud institutsioonid.

Mair, Peter; Thomassen, Jacques. Political representation and government in the European Union // Journal of European Public Policy. Vol. 17 (2010), no. 1. p. 20-35.

Artikkel käsitleb kahte küsimust, mida nimetatakse kõige enam seoses demokraatia defitsiidiga Euroopa Liidu juhtimises: esiteks, parteilise juhtimise süsteemi puudumist Euroopa tasandil, mistõttu parteid ei suuda efektiivselt kontrollida ELi juhtorganite tegevust ning teiseks, parteide vähest võimekust esindada kodanike tahet Euroopa tasandil. Autorite arvates ei pea need väited paika, sest vaatamata kehvale poliitilisele esindatusele Euroopa tasandil, näivad valimised ja poliitilised parteid küllaltki efektiivselt täitvat poliitilise esindatuse instrumendi rolli. Poliitilise esindatuse efektiivsus Euroopa tasandil võlgneb palju just parteilise juhtimise puudumisele.

Neuhold, Christine; De Ruiter, Rik. Out of REACH? Parliamentary control of EU affairs in the Netherlands and the UK // The Journal of Legislative Studies. Vol. 16 (2010), no. 1, p. 57-72.

Artikkel pakub lisamaterjali poliitilistes ja akadeemilistes ringkondades toimuvale debatile rahvusparlamentide rollist Euroopa mitmetasandilises juhtimissüsteemis. Konkreetselt on vaatluse all parlamentaarne kontroll Euroopa asjade üle Hollandis ja Suurbritannias. Empiiriline andmestik toetub ELi määruse (puudutab keemiliste ainete registreerimist, hindamist, kinnitamist ja piiramist) menetlemisele kahe riigi parlamentides.

POLIITILISED PROTSESSID

Belchior, Ana Maria. Ideological congruence among European political parties // The Journal of Legislative Studies. Vol. 16 (2010), no. 1, p. 121-142.

Artikli eesmärgiks on hinnata empiiriliselt, kuivõrd parlamendiliikmed esindavad ideoloogiliselt oma valijaskonda 12 Euroopa riigis (Belgia, Taani, Prantsusmaa, Saksamaa, Iirimaa, Itaalia, Luksemburg, Holland, Portugal, Hispaania, Rootsi ja Suurbritannia). Tõendust püütakse leida kolmele hüpoteesile: esiteks, parlamendiliikmed väljendavad suuremat poliitilist ekstremismi kui valijad; teiseks, parlamendiliikmete ettekujutus valijaskonna positsioneerimisest on nihkes; kolmandaks, uued vasakpoolsed parteid vastavad ideoloogiliselt paremini oma valijaskonnale kui teised erakonnad. Autor tõdeb, et vaid teine hüpotees kehtib piiranguteta.

Birch, Sarah; Allen, Nicholas. How honest do politicians need to be? // The Political Quarterly. Vol. 81 (2010), no. 1, p. 49-56.

Avaliku arvamuse uuringud näitavad, et suurem osa Suurbritannia ühiskonnast ei ole parlamendiliikmetega rahul – 2009. aasta maikuu uuring näitas, et keskmiselt või väga rahulolematuid oli 63% (2001. aastal 30%). Autorite sõnul teatakse aga vähe standarditest, millega avalikkus mõõdab poliitikute eetilist käitumist. Standardid on olulised, sest nagu näitas avalikkuse reaktsioon Briti parlamendiliikmete kulutustele, et juhul kui poliitikud langevad allapoole teatud moraalset lävepakku, võib sellele järgneda murrang poliitilises süsteemis.

Autorid jõuavad seejuures ühe märkimisväärse järelduseni: skandaalid on vältimatud. Kuigi skandaalid on ohuks poliitilise protsessi legitimsusele, võivad nad endaga kaasa tuua vajalikke korrektiive.

Fletcher, Jason M.; Frisvold, David; Tefft, Nathan. Can soft drink taxes reduce population weight? // Contemporary Economic Policy. Vol. 28 (2010), no. 1, p. 23-35.

USAs arvatakse, et üks olulisim ülekaalulise põhjus on karastusjookide senisest suurem tarbimine. Artiklis otsitakse vastust küsimusele, kas karastusjookidele maksude kehtestamine vähendab ameeriklaste kehakaalu. Uurimuse tulemusena jõuti järeldusele, et maksude kehtestamisel on mõningane mõju keskmisele kehamassiindeksile, kuid see on siiski väike.

Haupt, Andrea B. Parties' responses to economic globalization: what is left for the left and right for the right? // Party Politics. Vol. 16. 2010, no. 1, p. 5-27.

Artiklis analüüsitakse, kuidas rahvusvahelised majandustingimused mõjutavad Lääne-Euroopa heaoluriikide erakondade ideoloogiaid. Hüpootees on järgmine: majanduslik avatus motiveerib erakondi kohandama oma majanduspoliitikat muutuvatele oludele. Empiiriline analüüs näitas, et nii vasak- kui ka parempoolsed parteid just nii toimivad.

Isosaari, Ulla. Terveysthuollon organisaatioiden valta- ja tilivelvollisuusrakenteet lähijohtamisen kautta tarkasteltuna // Hallinnon Tutkimus = Administrative Studies. Vol. 28 (2009), no. 5, p. 3-12.

Artikkel käsitleb võimu ja vastutuse küsimust Soome tervishoiuasutustes. Empiiriline uuring toimus 10 haiglapiirkonnas, kus oli esindatud nii eri- kui ka esmatasandi arstiabi, kokku küsitleti 1197 inimest. Uuringu tulemusena jõudis autor järeldusele, et teatud organisatsioonistruktuur soodustab teatud võimu ja vastutuse tüübi kujunemist.

Jensen, Carsten. Issue compensation and right-wing government social spending // European Journal of Political Research. Vol. 49 (2010), no. 2, p. 282-299.

Artiklis vaadeldakse, kuidas muudab parempoolsete valitsuste käitumist vajadus konkureerida valijate pärast traditsiooniliselt vasakpoolsete valitsustega riikides. On välja kujunenud, et vasakpoolsete pikemaajalisele võimulolekul on positiivne mõju heaolule, mida iseloomustavad sotsiaalkulutuste kõrge tase ning ebavõrdsuse ja vaesuse vähenemine. Üldiselt umbusaldab avalikkus parempoolseid erakondi, sest ei näe neis heaoluriigi kaitsjaid. Kuid sellest üldisest joonest on ka kõrvalekaldumisi. Kuigi keskmiselt ei seostata parempoolseid sotsiaalkulutustega, on siiski olemas tugev positiivne seos parempoolsete valitsuste ja sotsiaalkulutuste vahel traditsiooniliselt vasakpoolsetes riikides. Esineb juhtumeid, kus parempoolsed suunavad sotsiaalhoolekandele rohkem raha kui vasakpoolsed valitsused, kompenseerides sellega avalikkuse usalduse puudumist.

Karlsen, Rune. Online and undecided: voters and the internet in the contemporary Norwegian election campaign // Scandinavian Political Studies. Vol. 33 (2010), no. 1, p. 28-50.

Artiklis on juttu Interneti kasutamisest valimiskampaaniates, seda kahest aspektist lähtuvalt: esiteks, faktorid, mis aitavad kaasa valimisinfo levitamisele internetis, teiseks, kui suures ulatuses on *online*-hääletajad valimisturul kättesaadavad. Kokkuvõttes jõuab autor järeldusele, et Internet on infoallikaks suhteliselt väikesele, kuid siiski olulisele osale elektoraadist. Paraku omavad teised kommunikatsioonikanalid võrreldes Internetiga suuremat tähtsust, selle põhjuseks on eelkõige sotsiaalmajanduslikest ja soolistest erinevustest tulenev digitaalne ebavõrdsus.

Raunio, Tapio; Wiberg, Matti. How to measure the europeanisation of a national legislature? // Scandinavian Political Studies. Vol. 33 (2010), no. 1, p. 74-92.

Autorite arvates on piisavalt uurimusi, mis käsitlevad liikmesriikide parlamentide ja Euroopa Liidu integratsiooni, samas kui napib käsitlusi, mis analüüsivad ELi mõju liikmesriikide

seadusandlusele. Soome parlamendi näite varal pakutakse välja indikaatoreid, mis aitaksid mõõta liikmesriikide parlamentide euroopastumist. Autorid möönavad, et Euroopa küsimuste eraldamine teistest parlamendis arutlusel olevatest teemadest on raske, sest näiteks majandus-, sh põllumajandusküsimused ning keskkonnateemad hõlmavad nii Euroopa kui ka riigisisest mõõdet.

Rohrschneider, Robert; Whitefield, Stephen. Consistent choice sets? The stances of political parties towards European integration in ten Central East European democracies, 2003-2007 // Journal of European Public Policy. Vol. 17 (2010), no. 1. p. 55-75.

Autorite arvates on poliitiline esindatus lääne demokraatias leidnud piisavalt käsitlust, samas kui postsotsialistlikes riikides on seda teemat vähe uuritud. Küsimus on, kuivõrd hästi täidavad parteid poliitilise esindatuse tagaja rolli. Artiklis käsitletakse parteide tegevust Euroopa integratsiooni aspektist. Vaatluse all on ajaperiood 2003–2007, s.o aastad, mil toimus Kesk- ja Ida-Euroopa riikide ühinemine ja suhete tihenemine Euroopa Liiduga.

Seaward, Paul. Sleaze, old corruption and parliamentary reform: an historical perspective on the current crisis // The Political Quarterly. Vol. 81 (2010), no. 1, p. 39-48. Seoses Suurbritannias lahvatanud skandaaliga vaadeldakse artiklis parlamendiliikmete tasude küsimust ajaloolisest vaatepunktist. Autor nendib, et rahulolematust on poliitikute suhtes üles näidatud erinevatel ajalooperioodidel, sh tänapäeval. Erinevuste kõrval on neil perioodidel ka ühisjooni, näiteks kergitavad need küsimuse avalikkuse teenimise ja isiklike huvide suhetest. Neil ajamomentidel vaadatakse üle poliitilise süsteemi vastutuse küsimus, samuti pörkuvad siis poliitikute väärtushinnangud ja iseenesestmõistetavaks kujunenud nõudmised maksumaksjate pikaajaliste hoiakute ja eelarvamustega.

MAAILMAPOLIITIKA

Brzezinski, Zbigniew. From hope to audacity. Appraising Obama's foreign policy // Foreign Affairs. Vol. 89 (2010), no. 1, p. 16-30.

Julgeolekuanalüütik võtab vaatluse alla president Barack Obama välispoliitilised eesmärgid, vastava poliitika kujundamise ja nende elluviimise. Autori arvates vääris Obama Nobeli rahupreemiat, sest ta on näidanud end hea strateegina maailmapoliitikas. Ta teab, mida maailm täna endast kujutab ning mõistab, mida peaksid Ameerika Ühendriigid tegema. Eesmärkidest tõstab Brzezinski esile Iisraeli-Palestiina konflikti, Iraani küsimust ning Afganistani ja Pakistani probleeme. Strateegilistest suhetest on olulised suhted Venemaa ja Hiinaga.

Kesgin, Baris; Kaarbo, Juliet. When and how parliaments influence foreign policy: the case of Turkey's Iraq decision // International Studies Perspectives. Vol. 11 (2010), no. 1, p. 19-36.

Artiklis käsitletakse parlamentide mõju välispoliitika kujundamisele, sh analüüsitakse parlamendi mõjuvõimu, juhtimise, parteisisese poliitika ja avaliku arvamuse vahelisi seoseid. Konkreetsemalt on vaatluse all Türgi Iraagi poliitika, vaadeldakse parlamendi otsust mitte toetada Türgi valitsuse ettepanekut, mis oleks lubanud USA-l kasutada Türgi baase interventsiooniks Iraagis.

Whitman, Richard G.; Wolff, Stefan. The EU as a conflict manager? The case of Georgia and its implications // International Affairs. Vol. 86 (2010), no. 1, p. 87-107. Artiklis vaadeldakse Euroopa Liidu ja Gruusia vahelisi suhteid nii 1990ndatel kui ka 2000ndatel aastatel, sh enne ja pärast 2008. aasta Venemaa-Gruusia konflikti. ELi tegevuse puhul märgitakse nii ELi võimaluste kui ka vahendite vähesust kriisireguleerimises, samuti kriisistrateegia puudusi. Peamiselt just need vajakajäämised ei võimalda saada ELil globaalselt tähtsaks ja mõjukaks konfliktide lahendajaks. Artikkel ei piirdu olukorra fikseerimisega, pakutakse välja ka lahendusi eduka kriisijuhtimise korraldamiseks Euroopas.

JULGEOLEKUPOLIITIKA

Goldstone, Jack A. The new population bomb // Foreign Affairs. Vol. 89 (2010), no. 1, p. 31-43.

Artikkel algab prognoosiga, et 2050. aastaks kasvab maailma rahvastik 9,15 miljardini. Autori arvates ei sõltu rahvusvaheline julgeolek aga mitte niivõrd sellest, kui palju inimesi elab maakeral, vaid sellest, milline on rahvastiku koosseis ja kuidas see jaotub. Kui Euroopa riikides, Kanadas, USAs, Jaapanis, Lõuna-Koreas, isegi Hiinas toimub rahvastiku vananemine, siis Aafrika, Ladina-Ameerika, Lähis-Ida ja Kagu-Aasia kiiresti arenevates riikides on noorte osakaal rahvastikus märkimisväärne. 70% maailma rahvastiku kasvust leiab aset 24 riigis, mis kõik kuuluvad Maailmapanga klassifikatsiooni järgi madala sissetulekuga riikide hulka. Maailma julgeoleku seisukohast tuleb tähelepanu pöörata asjaolule, et mitmed neist riikidest on moslemiriigid.

Plümper, Thomas; Neumayer, Eric. The friend of my enemy is my enemy: international alliances and international terrorism // European Journal of Political Research. Vol. 49 (2010), no. 1, p. 75-96.

Artikli autorid lähtuvad seisukohast: minu vaenlase sõber on minu vaenlane. Hüpootesina eeldatakse, et kui antud loogika peab paika, siis peaksid terroriaktide korraldajad, kes on huvitatud oma riigi valitsuse (vaenlase) kukutamisest, tahtma rünnata oma riigi liitlasi (vaenlase sõpru). Eeldatakse samuti, et liitlaste ründamine võib terroriste eriti köita siis, kui liitlane on kodumaast sõjaliselt palju võimsam. Autorid näitavad empiiriliselt hüpoteesi paikapidavust.

Rosén, Frederik Third-generation civil-military relations // Security Dialogue. Vol. 40 (2009), no. 6, p. 597-616.

Artiklis kasutatakse mõistet *tsiviil-sõjaliste suhete kolmas põlvkond*, millega iseloomustatakse USA vägede tegevust Afganistanis, kus lisaks sõjategevusele osaletakse riigijuhtimise reformide läbiviimisel. Ühtlasi antakse ülevaade ka esimese ja teise põlvkonna tsiviil-sõjaliste suhete olemusest.

VENEMAA

Dannreuther, Roland. Islamic radicalization in Russia: an assessment // International Affairs. Vol. 86 (2010), no. 1, p. 109-126.

Radikaliseerunud islamismi mõju kasv on olnud alates NSV Liidu lagunemisest suureks ohuks Venemaa ühtsusele ja stabiilsusele. Mõned analüütikud arvavad, et sellele on kaasa aidanud endise presidendi Vladimir Putini repressiivne ja tsentraliseerumist soodustav poliitika ning see võib lõpuks Vene riigi enda alla matta. Paul Goble on välja pakkunud, et 2050. aastaks võivad moslemid olla Venemaal enamuses. Artiklis analüüsitakse islamismi radikaliseerumise põhjusi Venemaal, sh Putini poliitika mõju protsessile.

Кобзева С. В.; Халтурина Д. А.; Коротаев А. В.; Качков Д. М. Имидж России в мире: количественный и качественный анализ // Полис : политические исследования, (2009), no. 5, с. 128-140.

Artiklis analüüsitakse Venemaa imago maailma eri piirkondades (SRÜ riigid, Lähis-Ida, Ladina-Ameerika, Ida-Euroopa, lääneriigid). Analüüsi tulemusena jõuavad autorid järeldusele, et just sotsiaal-demograafilised probleemid (sündimuse langus, kõrge suremus, alkoholism jne) loovad Venemaast rahvusvahelises pressis negatiivse imago.

Крыштановская, Ольга. Форматы Российской власти // Полис : политические исследования, (2010), no. 1, с. 27-34.

Autor otsib vastust küsimustele: kes valitseb Venemaal, kas Medvedev või Putin? Kas Dmitri Medvedev kui seaduslikult valitud Venemaa president võib tagandada peaminister Vladimir Putini ja kardinaalselt muuta poliitilist kurssi? Avalikkus on andnud vastuse esimesele küsimusele, pidades Venemaa tegelikult juhiks Putinit, autori vastus teisele küsimusele on lihtne: teoreetiliselt võib president peaministri maha võtta, praktiliselt Medvedev seda teha ei saa.

Саква, Ричард. Дуалистичное государство в России: параконституционализм и парapolитика // Полис : политические исследования, (2010), no. 1, с. 8-26.

Autori arvates iseloomustab Venemaa praegust poliitikat ühelt poolt formaalne konstitutsiooniline kord (normatiivne riik) ja teiselt poolt poliitilisele tavale tuginev administratiivne režiim (artiklis nimetatakse seda parakonstitutsionalismiks), mis lubab nimetada Venemaal duaalseks riigiks. Sellele pandi alus Boriss Jeltsini ajal ning edasiarendus toimus Vladimir Putini ajal. Putin lõi n-ö oma konstitutsiooni, et ületada teravaid eliidiseseid vastuolusid. Duaalsus avaldus ka avaliku arvamuse uuringutes, näiteks 2005. aastal pooldas 51% küsitletutest seisukohta, et Venemaa vajab kõva käega presidenti, 44% aga pooldasid liidrit, kes täpselt järgiks põhiseadust. Duaalsus ilmnes ka majanduses. Dmitri Medvedevil ei ole õnnestunud seda kahesust ületada, kuid autori arvates annavad tema väljaütlemised põhjust eeldada, et lõhe kahe poole vahel ületatakse, näiteks on ta rõhutanud vajadust võidelda korruptsiooni vastu. Kuid need sammud on ettevaatlikud, mitte revolutsioonilised.

MAJANDUSPOLIITIKA

Balcerowicz, Leszek. Worldwide reform means engaging public opinion first // Europe's World : the only Europe-wide policy journal, (2010), spring, p. 70-75.

Poola endine rahandusminister ja endine keskpanga president leiab, et ehkki majanduskriis katkestab majandusliku arengu, on oluline leida vastus küsimusele, kuidas kriis mõjutab

pikemaajalist arengut. Artiklis analüüsitakse praeguse majanduskriisi põhjusi ning tuuakse välja õppetunnid, mis aitaksid edaspidi vältida niisuguse sügavusega kriise.

Carden, Art; Hall, Joshua. Why are some places rich while others are poor? The institutional necessity of economic freedom // Economic Affairs. Vol. 30 (2010), no. 1, p. 48-54.

Arenenud riigid selgitavad väljundeid sisendi kaudu, tuues majandusedu tagatistena välja füüsilist ja inimkapitali, juurdepääsu loodusressurssidele ja tehnoloogiat. Autorite arvates ei ole need faktorid piisavad selgitamaks pikaajalist majandusedu. Nende arvates omab esmatähtsust majandusvabadus, mis loob institutsionaalse kliima, kus ettevõtjad saavad ennast teostada ja ühiskond tunda heaolu. Sellel rajaneb ka Hong Kongi edu.

Morgan, Glenn. Legitimacy in financial markets: credit default swaps in the current crisis // Socio-Economic Review. Vol 8 (2010), no. 1, p. 17-45.

Praegune finantskriis on oma muutustelt epohhiloov. Artikkel analüüsib kollapsi mõju finantsturgude ühele konkreetsele osale – krediidiriski vahetustehingutele. Artikkel näitab, kuidas ja miks turg nende toodete järele laienes ja miks olid need finantskrahhist lahutamatud. Krahhi tulemuseks oli nende turgude jaoks legitiimsuse suur kaotus. Samuti käsitletakse artiklis legitiimsuse taastamist kahes lõikes – pragmaatilise ja poliitilise legitiimsuse aspektist.

KESKKONNAPOLIITIKA

Berger, Eva M. The Chernobyl disaster, concern about the environment, and life satisfaction // Kyklos. Vol. 63 (2010), no. 1, p. 1-8.

Artiklis on vaatluse all tuumaenergiaga seotud küsimused. Konkreetset keskendutakse Tšernobõli katastroofile ning eelkõige kahele küsimusele: kuidas katastroof mõjutas indiviidide subjektiivset heaolu ning nende tundlikkust keskkonnaküsimustes. Empiirilised andmed põhinevad Saksamaa sotsiaalmajanduslikul paneeluurimisel (alustati 1984. aastal). Tulemused näitavad, et pärast Tšernobõli katastroofi hakkasid inimesed tundma suuremat muret keskkonna pärast, kuid sündmus ei avaldanud otsust mõju sakslaste eluga rahulolule.

Compston, Hugh. The politics of climate policy: strategic options for national governments // The Political Quarterly. Vol. 81 (2010), no. 1, p. 107-115.

Autor küsib, miks vaatamata kahekümne aasta vältel kliimapoliitika vallas tehtud pingutustele jätkub kasvahoonegaaside emissiooni kasv nii globaalselt kui ka Euroopa Liidus. Miks ei ole saavutatud edu? Küsimus on poliitilistes otsustes, sest valitsused kardavad, et kliimapoliitika karmistamise tulemusena suunavad kompaniid oma investeeringud mujale. Kulutuste suurendamine võib vähendada valitsuse populaarsust valijate hulgas. Autor küsib, mida saab sellises olukorras teha ning pakub ka välja lahendusi.

Victor, David G.; Yueh, Linda. The new energy order // Foreign Affairs. Vol. 89 (2010), no. 1, p. 61-73.

Artiklis on vaatluse all energiapoliitika globaalne aspekt, mida on viimastel aastatel enim mõjutanud naftahinna tõus, suurenev tarbimine ning mure keskkonnaseisundi ja energiajulgeoleku pärast. Traditsiooniline viis probleemide lahendamiseks on uute institutsioonide asutamine. Autori arvates on neid piisavalt, puudub aga praktiline strateegia,

et kehtestada efektiivsed normid globaalse energiamajanduse juhtimiseks.

IMMIGRATSIOON

Algan, Yann; Dustmann, Christian; Glitz, Albrecht; Manning, Alan. The economic situation of first and second-generation immigrants in France, Germany and the United Kingdom // The Economic Journal. Vol. 120 (2010), no. 542, p. F4-F30.

Artikli autorid tõdevad, et paljudel Euroopa riikidel on tõsiseid probleeme immigrantide ja nende laste integreerimisel ühiskonda. Integratsioon on oluline mitmel põhjusel. Esiteks, mida edukamad on immigrantid töajuturul, seda suurem on nende panus vastuvõtva riigi majandusse. See omakorda võib mõjutada põlisrahvuse hoiakuid ja omada mõju immigratsioonipoliitikale. Sisserändajate kehv positsioon töajuturul võib viia nende endi ja nende laste majandusliku ja sotsiaalse tõrjutuseni, mis äärmuslikul juhul võib viia ja ongi viinud rahutuste ning terrorismini. Artiklis antakse Suurbritannia, Prantsusmaa ja Saksamaa esimese ja teise põlvkonna immigrantide võrdlev analüüs eri tunnustest lähtuvalt (haridus, sissetulekud, tööhõive), kusjuures vaadeldav kontingent on omakorda jaotatud rahvusrühmadesse.

Casey, Teresa; Dustmann, Christian. Immigrants' identity, economic outcomes and the transmission of identity across generations // The Economic Journal. Vol. 120 (2010), no. 542, p. F31-F51.

Artiklis käsitletakse immigrantide identiteeti kolmes lõikes. Esiteks, identiteedi kujunemine kodu- ja vastuvõtumaal. Teiseks analüüsitakse esimese ja teise põlvkonna immigrantide identiteedi seoseid mõlema riigi töajuturul hakkama saamisega. Kolmandaks käsitletakse identiteedi põlvkondadevahelist ülekandumist, mis põhineb immigrantide ja nende laste longituuduuringu andmetel.

Dinesen, Peter Thisted. Upbringing, early experiences of discrimination and social identity: explaining generalised trust among immigrants in Denmark // Scandinavian Political Studies. Vol. 33 (2010), no. 1, p. 93-111.

Autor tõdeb, et nagu paljudesse teistesse lääneriikidesse on ka Taani viimase 50 aasta jooksul tulnud hulgaliselt immigrante, kellel on taanlastega palju ühisjooni, aga ka palju erinevusi, nt üldistatud usalduse tase. Artiklis on vaatluse all eelkõige vanemate sotsialiseerumisest tuleneva lastekasvatustiili, varajaste diskrimineerimise kogemuste ja sotsiaalse identiteedi mõju üldistatud usaldusele. Kuid uurimismudelisse on lülitatud ka teised näitajad, nt haridus, sissetulek, töötu olemise kogemus, kultuuritaust, päritolumaa, islam.

Dustmann, Christian; Glitz, Albrecht; Vogel, Thorsten. Employment, wages, and the economic cycle: differences between immigrants and natives // European Economic Review. Vol. 54 (2010), no. 1, p. 1-17.

Artiklis käsitletakse immigrant- ja põlisrahvastiku tööhõive ja palkade tsüklilist iseloomu kahe sisserännanute suure osakaaluga riigi – Suurbritannia ja Saksamaa näitel. Analüüsitav kontingent on jagatud haridustasemeti kolme gruppi: madala, keskmise ja kõrgema haridusega, eraldi tuuakse välja OECD riikidest pärit immigrantid ning mehed ja naised. Üldiseks taustaks antakse ülevaade migratsioonist Suurbritanniasse ja Saksamaale ning

immigrantrahvastiku etniline koosseis mõlemas riigis.

Stillwell, John. Net migration in London: evidence of ethnic deconcentration //

Siirtolaisuus = Migration, (2010), no. 1, p. 3-11.

2001. aasta rahvaloenduse andmetele tuginedes analüüsitakse artiklis seoseid etnilise rändesaldo ja etnilise asustustiheduse vahel Londonis. Tulemused lubavad arvata, et migratsioon aitab kaasa tumedanahalise elanikkonna hajumisele etniliselt kõrge kontsentratsiooniga aladelt madala etnilise kontsentratsiooniga aladele, samal ajal toimub valge elanikkonna lahkumine aladelt, kus nad on alaesindatud ning suundumine sinna, kus nad on ülesindatud. Sisserändajad kõigist olulisematest etnilistest gruppidest lahkuvad kehvematest piirkondadest parematesse tingimustesse.

Turner, Tom. Why are Irish attitudes to immigrants among the most liberal in Europe? // European Societies. Vol. 12 (2010), no. 1, p. 25-43.

Artikli eesmärgiks on selgitada iirlaste suhteliselt liberaalset suhtumist immigrantidesse.

Autor püstitas kaks hüpoteesi: esiteks, liberaalne hinnang on tingitud soodsast majanduslikust keskkonnast ja olukorrast tööturul; teiseks, iirlaste liberaalsed hinnangud tulenevad immigrantide ja Iirimaa põliselanike suhteliselt väikestest kultuurilistest ja etnilistest erinevustest võrreldes teiste Euroopa riikidega. Kui esimene hüpotees leidis suurel määral kinnitust, siis teise puhul oli seos vaid osaline. Autor jõudis järeldusele, et struktuuriliste ja käitumuslike mustrite vahelised seosed on suhteliselt ebaselged ning hinnangute kujunemisel omavad eelkõige tähtsust kaks faktorit – rahulolu sissetulekutega ja sissetulekute ebavõrdsus. Artikli empiirilises osas kasutatakse Euroopa sotsiaaluuringu andmeid Iirimaa ja võrdlusena ka teiste ELi riikide, sh Soome, Taani ja Rootsi kohta.

SOTSIAAL- JA TERVISHOIUPOLIITIKA

Adda, Jérôme; Cornaglia, Francesca. The effect of bans and taxes on passive smoking //

American Economic Journal. Applied Economics. Vol. 2 (2010), no. 1, p. 1-32.

Ameerika Ühendriikides suitsetab regulaarselt u 15% elanikkonnast, tubakas sisalduvaid keemilisi aineid leidub aga 70% igas eas mittesuitsetajate organismides. Passiivne suitsetamine võib tekitada mitmeid raskeid haigusi, nt täiskasvanutel kopsuvähki või südamehaigusi. Artiklis analüüsitakse, milline on keeldude ja maksude mõju mittesuitsetajate passiivsele suitsetamisele, samuti nende lastele. Väidetakse, et võrreldes keeldudega vähendavad kõrgemad maksud tubaka kahjulikku mõju rohkem.

Bonoli, Giuliano; Reber, Frank. The political economy of childcare in OECD countries: explaining cross-national variation in spending and coverage rates // European Journal of Political Research. Vol. 49 (2010), no. 1, p. 97-118.

Artikkel keskendub OECD riikide lastehoolduse võrdlevanalüüsile. Vaatluse all on kaks näitajat: kattermäär ja lastehooldusteenuste kuluvate summade osakaal SKTst. Ühe järeldusena leiavad autorid, et lastehooldusele minevate kulutuste puhul mängib rolli naiste esindatus parlamendis. Samuti märgivad autorid väljatõrjumisefekti toimet sotsiaalkulutustele. Riigid, kes arvestasid naiste muutunud eelistusi varem, suutsid paremini korraldada lastehooldusprogramme, sest need ei võistelnud eakatele suunatud tegevuskavadega.

Chou, Shin-Yi; Liu, Jin-Tan; Grossmann, Michael; Joyce, Ted. Parental education and child health: evidence from a natural experiment in Taiwan // *American Economic Journal. Applied Economics*. Vol. 2 (2010), no. 1, p. 33-61.

Taiwani andmetele tuginedes käsitletakse formaalse hariduse ja hea tervise vahelisi seoseid. Andmete analüüsimisel jõuti järeldusele, et, mida rohkem on lapsevanemad koolis käinud, seda soodsam on selle mõju imiku tervisele.

Haynes, Philip; Hill, Michael; Banks, Laura. Older people's family contacts and long-term care expenditure in OECD countries: a comparative approach using qualitative comparative analysis // *Social Policy & Administration*. Vol 44 (2010), no. 1, p. 67-84.

Viimastel kümnenditel on pakutud, et pikaajaline hooldus hakkab asendama eakate traditsioonilist perekondlikku hooldust. Peresidemete nõrgenemist on täheldatud enam arenenud OECD riikides, samas kui Lõuna-Euroopas on peresidemed jäänud tugevaks. Artikkel analüüsib pikaajalise hoolduse kulutuste ja peresidemete vahelisi seoseid 12 riigis.

Siljander, Eero. Terveydenhuoltojärjestelmien ja terveydenhuoltomenojen yhteys: raamibudjetoinnin ja palvelumaksujärjestelmän taloudellisia vaikutusarvioita //

Kansantaloudellinen aikakauskirja. Vsk. 105 (2009), no. 4, s. 433-449.

Artiklis käsitletakse Soome tervishoiukulutusi aastatel 1975–2005 OECD riikide taustal. Eraldi tuuakse välja Põhjamaade (lisaks Soomele veel Taani, Norra ja Rootsi) tervishoiusüsteemide võrdlus eri näitajate järgi (rahastamine, surmapõhjused, alkoholi tarbimine jm). Kokkuvõtteks leiab autor, et riiklikud tervishoiusüsteemid ei ole kulukamad kui sega- või erakindlustusel põhinevad süsteemid.

ALKOHOLIPOLIITIKA

Biderman, Ciro; De Mello, João M. P.; Schneider, Alexandre. Dry laws and homicides: evidence from the São Paulo Metropolitan Area // *The Economic Journal*. Vol. 120 (2010), no. 543, p. 157-182.

Artiklis käsitletakse kuiva seaduse ja vägivaldse käitumise (eelkõige mõrvade) vahelisi seoseid São Paulo näite varal. Kuiva seadusena mõeldakse antud juhul baaride ja restoranide sulgemist ööseks. Autorid väidavad, et n-õ kuiv seadus võimaldab vähendada mõrvasid 10%. Alkoholi tarvitamise võimaluste vähendamine baaride ja restoranide öise sulgemisega annab rohkem efekti kui keelustamine või täiendav maksustamine. Viimased ei vähenda alkoholitarbimist ning võivad viia kängemate psühhotroopsete ainete tarbimiseni.

Sabia, Joseph J. Wastin' away in margaritaville? New evidence on the academic effects of teenage binge drinking // *Contemporary Economic Policy*. Vol. 28 (2010), no. 1, p. 1-22.

Artiklis analüüsitakse noorte alkoholi tarbimise ja koolis edasijõudmise vahelisi seoseid Ameerika Ühendriikides tehtud noorukite tervisliku käitumise longituuduuringu põhjal. Koolis edasijõudmine (akadeemiline võimekus) sisaldab kolme näitajat: keskmine punktide arv, koolitööst kõrvaldamine ja koolist põhjusega puudumine.

HEAOLU

Firebaugh, Glenn; Schroeder, Matthew B. Does your neighbor's income affect your happiness? // *American Journal of Sociology*. Vol. 115 (2009), no. 3, p. 805-831.

Artiklis püütakse leida vastust küsimusele, kas läheduses elavate inimeste sissetulekul on mõju ameeriklaste õnnetundele. Arvatakse, et inimesed on õnnelikumad, kui nad elavad vaeste hulgas. Ameerika andmete analüüsist järeldub, et ameeriklased on õnnelikumad siis, kui nad elavad vaese maakonna rikkamates naabruskondades. Seega ilmneb, et inividid on tegelikult õnnelikumad siis, kui nad elavad vaeste seas, seda niikaua, kui vaesed ei ela liiga lähedal.

SOO-UURINGUD

Mínguez, Almudena Moreno. Family and gender roles in Spain from a comparative perspective // *European Societies*. Vol. 12 (2010), no. 1, p. 85-111.

Artikli autor nendib, et enamuse senistest soo-uuringutest käsitleb majanduslikke ja demograafilisi faktoreid ning just viimasel kümnendil on tähelepanu alla võetud institutsionaalsed ja kultuurilised näitajad, mis omavad suurt tähtsust naiste tööturul osalemisele, samuti muutustele soorollides ja perepoliitikas. Esiteks keskendub artikkel makrotasandile. Näidatakse soolist aspekti välja tuues, kuidas Euroopa riikides on institutsionaalsed abinõud (perepoliitika) soodustanud või takistanud uue tööturu- ja perepoliitilise strateegia kujunemist. Teiseks võrreldakse Hispaania ja Soome olukorda, mõeldakse selliste individuaalsete faktorite, nagu vanus, haridus ja sissetulek, seotust perekonnamuudelite eelistustega kahes institutsionaalses kontekstis.

Paxton, Pamela; Hughes, Melanie M.; Painter II, Matthew A. Growth in women's political representation: a longitudinal exploration of democracy, electoral system and gender quotas // *European Journal of Political Research*. Vol. 49 (2010), no. 1, p. 25-52.

Naiste formaalse poliitilise esindatuse laienemine on olnud rahvusvahelise poliitika viimase saja aasta kõige olulisem trend. Üldine progress ei ole siiski kaotanud erinevusi üksikute riikide vahel. Artiklis käsitletakse seda, kuidas poliitilised faktorid mõjutavad naiste poliitilist esindatust. Analüüsitakse, kuidas valimissüsteemid, riiklikul tasandil juurutatud sookvoodid ja demokraatia kasv (nii poliitiliste kui ka kodanikuõiguste laienemine) mõjutavad naiste poliitilist esindatust. Empiirilised andmed on saadud 110 riigist, vaatluse all on periood 1975–2000.

MEEDIA

Ashuri, Tamar. Negotiating distances: the cultural economy of television programs // *Television & New Media*. Vol. 11 (2010), no. 2, p. 105-122.

Artiklis on vaatluse all globaalse ja lokaalse tasandi keerulised suhted avatuna televisioonitööstuse kui ühe olulise meediainstitutsiooni kaudu. Autor alustab tõdemusega, et üleilmastumise ajastul on meediainstitutsioonidel oluline roll sotsiaalsete suhete kujundamisel

ja arendamisel. Seoses sellega meedia n-ö paigutab ümber ka tänapäevaste rahvusriikide piire. Televisiooni kaudu väljendavad ja säilitavad rahvusgrupid oma erisused suhetes teiste kultuuridega, otsides samal ajal teatud ühisvorme. Televisioon on justkui vahendaja globaalse ja lokaalse vahel. Autor väidab, et televisioonitööstus loob poliitilise ja sotsiaalse kommunikatsiooni ruumi, kus sõnastatakse, konstrueeritakse ja hävitatakse suhteid kauged ja lähedased, võõra ja tuttava vahel.

Refereerinud Mai Vöörmann

POLITOLOOGIA

Foroohar, Rana; Margolis, Mac; Matthews, Owen; Minogue, Kristin. The scary new rich // Newsweek. Vol. 155 (2010), no. 11, p. 24-27.

Artiklis käsitletakse keskklassi arenguriikides. Ülemaailmne keskklass kasvab arvatust kiiremini nii hulgalt kui rikkuselt, aga uue keskklassi väärtushinnangud on teised kui Läänes: ta on ebastabiilsem ja vähem liberaalne.

Kurlantzick, Joshua. How democracy dies // Newsweek. Vol. 155 (2010), no. 12, p. 32-35.

Artiklis käsitletakse põhjusi, miks demokraatia olukord maailmas üha halveneb. Aafrikas, Ida-Euroopas ja Aasias oli poliitilise vabaduse tase kõrgeim 1990ndatel ja selle sajandi algul. Freedom House'i 2009. aasta raporti järgi on demokraatiate hulk vähenenud 116ni, madalaimale tasemele 1995. aastast alates. Autori arvates on demokraatia vähenemises osaliselt süüdi keskklass.

Thus far and no farther // Economist. Vol. 394 (2010), no. 8674, p. 37-38.

Artiklis käsitletakse Interneti võimalusi poliitilise kampaania läbiviimisel Suubritannia parteide kampaaniate näidete varal. Võrreldakse ka Suurbritannia peaministri kandidaatide valimiskampaaniaid USA presidendi Barack Obama omaga, kus Interneti kasutati rahaannetuste saamiseks ja aktivistide värbamiseks.

POLIITIKA

Lehtonen, Heikki. Venäjä näkee sotilaallisia uhkia kaikkialla // Ulkopolitiikka. Vsk. 47 (2010), nro. 1, s. 36-39.

Artiklis käsitletakse Venemaa kaitsepoliitikat ja sõjalisi doktriine. Sõda Gruusia vastu andis Venemaa juhtkonnale hea põhjuse kiirendada oma relvajõudude uuendamist. Tavarelvastuse nõrkust kompenseerib Venemaa tuumarelvaga ähvardades. Uue doktriini kohaselt võib Venemaa endale võetud õiguse kohaselt kasutada tuumarelva esimesena, kas või tuumarelvavabade riikide vastu, kui Venemaa tunneb oma riiki ohustatuna.

Rubin, Elizabeth. The Survivor // Time. Vol. 175 (2010), no. 6, p. 16-25.

Artiklis antakse ülevaade USA kaitseministri Robert Gatesi poliitilisest tegevusest. Gates on olnud USA presidentide nõuandja juba 35 aastat. Gates on ainuke USA kaitseminister, kes on jäänud oma positsioonile ka siis, kui võimule on tulnud vastaspartei.

SOTSIAALPOLIITIKA

Heikkinen, Susan. 6802816619 // Suomen Kuvalehti, (2010), nro. 7, s. 36-43.

Artiklis käsitletakse rahvastiku kasvu maailmas ja põhjuseid, miks sellest nii vähe räägitakse, samas kui iga päev on maailmas 200 000 inimest rohkem, kui oli eelmisel päeval. Vaatluse all on ka tegurid, mille abil oleks võimalik sündimust reguleerida.

Hyvönen, Heli. Rajan yli – naiset muuttajina Suomen ja uudelleen itsenäistyneen Viron välillä // Naistutkimus = Kvinnoforskning. Vsk. 23 (2010), nro. 1, s. 52-56.

Artikkel rajaneb Heli Hyvöneni väitekirjal naiste migratsioonist Soome ja Eesti vahel 1990-ndatel ja selle sajandi algul. Vaatluse all on põhjused, miks soome naised on asunud elama Eestisse ja eesti naised Soome. Lähemalt käsitletakse väikelaste emade ootusi ja kogemusi uues elukohariigis, uue keskkonnaga kohanemist, sotsiaalseid võrgustikke ja emaduse mudeleid teise riiki elamaasumise järel.

Voipio, Timo; Wiman, Ronald. Sosiaaliturvaa koko ihmiskunnalle // Ulkopoliitikka. Vsk. 47 (2010), nro. 1, s. 45-47.

Artiklis käsitletakse sotsiaalkindlustuse tähtsust vaesuse vähendamisel. Praegu on 60-80% maailma rahvastikust ilma elatusmiinimumi tagava sotsiaalkindlustuseta. Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni ILO arvestuste järgi suudaksid ka vaesed arengumaad ilma välisabita tagada kõigile oma elanikele meditsiiniabi, rahvapensioni ja töötubi 3-10 protsendiga SKTst. Näitena on toodud Brasiilia, kus tänu president Lula da Silva võimuloleku kestel tehtud sotsiaalkindlustussüsteemi muudatustele (rahvapension, miinimumpalk, üldine koolikohustus) on 21 miljonit brasiillast selle aja jooksul pääsenud vaesusest.

RAHVUSVAHELISED SUHTED

Central questions // Economist. Vol. 394 (2010), no. 8672, p. 32-33.

Artiklis käsitletakse Kesk-Euroopa riikide vahelist liitu, mille eesmärgiks on suurendada oma mõjuvõimu energiajulgeoleku alaste otsuste tegemisel Euroopa Liidus. Visegrádi rühma kuuluvad Tšehhi, Ungari, Slovakkia ja Poola püüavad saada toetust ka oma väiksemate naaberriikide seas, kes kõik sõltuvad Venemaa gaasist ja naftast ning kes on samuti huvitatud Venemaa gaasijuhtme monopoli tõkestamisest.

Foroohar, Rana; Liu, Melinda. When China rules the world // Newsweek. Vol. 155 (2010), no. 12, p. 26-30.

Artiklis käsitletakse Hiina mõjuvõimu kasvu maailmas mitmes valdkonnas nagu julgeolek, rahvusvaheline kaubandus ja ülemaailmne finantsturg. Vaatluse all on Hiina püüdlused teha jüaanist rahvusvaheline kauplemisvaluuta rivaaliks USA dollarile, samuti Hiina juhtiv roll Shanghai Koostööorganisatsioonis.

Robinson, Simon. The incredible shrinking Europe // Time. Vol. 175 (2010), no. 9, p. 14-18.

Artiklis käsitletakse Euroopa Liidu vähest mõjuvõimu maailmas. Kui Euroopa Liit soovib saada võrdväärseks USA ja Hiinaga, peaks ta lõpetama käitumise rikaste eraklike riikide kollektsioonina ja hakkama võitlema oma veendumuste eest ühtse jõuna.

Tiilikainen, Teppo. Balkanin kylmä rauha // Suomen Kuvalehti, (2010), nro. 7, s. 30-35. Artiklis käsitletakse endisesse Jugoslaaviasse kuulunud riikide praegust olukorda. Kõigil neil on palju lahendamata probleeme. Kosovo on Euroopa vaesemaid maid, tööpuudus on seal ca 60%. Keeruline situatsioon on ka Bosnia-Hertsegoviinas, mille rahvustevahelised probleemid tulenevad Daytoni rahulepingust.

“Venecuba”, a single nation // Economist. Vol. 394 (2010), no. 8669, p. 52. Artiklis käsitletakse Venezuela ja Kuuba valitsuste vahelisi suhteid. Venezuela president Hugo Chávez on kutsunud mitmeid Kuuba kõrgeid riigiametnikke nõunikeks Venezuela ministriumidesse ja teistesse riigi ametkondadesse, kus Kuuba ametnikel on rohkem võimu kui venetsueellastel. Hiljutine avaliku arvamuse küsitluse tulemus näitas aga, et 85% Venezuela elanikest ei taha, et nende riik muutuks Kuuba sarnaseks.

Ysuf, Moeed; Ahola, Martina; Pörsti, Joonas; Dahlgren, Taina; Kotilainen, Noora. Afganistanin ja Pakistanin sota // Ulkopolitiikka. Vsk. 47 (2010), nro. 1, s. 14-31. Mitmes Afganistanile ja Pakistanile pühendatud artiklis käsitletakse poliitilist olukorda nendes riikides. Pakistan ühines 2000. aastate algul vastumeelselt USA terrorismi vastaste jõududega, kuna Pakistani välispoliitika on kaua põhinenud islami organisatsioonide kasutamisele India-vastases kaitses. Kuid Afganistani sõda levis kiiresti Pakistani enda territooriumile. Rahu sõlmimine Talibaniga stabiliseeriks tõenäoliselt ka Pakistani siseolukorda. Käsitletakse ka Euroopa Liidu politseimissiooni EUPOL Afganistanis, Rahvusvahelise Arenguõiguse Organisatsiooni (IDLO) pingutusi Afganistani õigussüsteemi arendamiseks ning sõja kajastamist meedias.

MAJANDUS

Data, data everywhere // Economist. Vol. 394 (2010), no. 8671, eriosa, p. 3-5. Artiklis käsitletakse inforessurse ja info haldamist. Digiteerimine on andnud teadus- ja valitsusasutustele ning äriettevõtetele palju uusi võimalusi andmete kogumiseks, säilitamiseks ja jagamiseks. See on tohutult suurendanud andmebaase. Siiski on ka digitaalselt säilitatavatel andmemahtudel oma piirangud. Andmekaitse ja infojulgeoleku tagamine on muutunud seda keerulisemaks, mida rohkem infomaht kasvab.

Guo, Jerry. How Africa is becoming the new Asia // Newsweek. Vol. 155 (2010), no. 9, p. 44-46. Artiklis käsitletakse Aafrika majanduslikku olukorda ülemaailmse majanduskriisi taustal. Aafrika majanduskasv oli 2009. aastal peaaegu 2% ja 2010. ning 2011. aastaks ennustatakse 4,8%-list kasvu, mis on maailma kõrgeim kasvumäär väljaspool Aasiat, kusjuures kasv ei põhine mitte tooraine, nagu nafta või teemantide müügil, vaid siseturu arengul. Viimasel neljal aastal on kaupade ja teenuste eratarbimise tõus moodustanud kaks kolmandikku Aafrika SKT kasvust. Aafrika kiiresti kasvav keskklass moodustab juba 300 miljonit Aafrika 1 miljardisest elanikkonnast. Aafrika saavutustele vaatamata on seal keeruline äri ajada, üheks põhjuseks on lokkav korrupsioon.

Lee, B. J. Selling South Korea // Newsweek. Vol. 155 (2010), no. 6, p. 28-31.

Artiklis käsitletakse Lõuna-Korea presidendi Lee Myung-baki pingutusi Lõuna-Korea majandusmudeli loomiseks ja riigi muutmiseks respektieritud ülemaailmseks pehmeks jõuks, et olla vahendajaks rikaste ja vaeste riikide vahel sellistes küsimustes nagu kliimamuutused ja finantsregulatsioon. Lee edendab vabakaubandust, samal ajal kui osa riike on võtnud kasutusele protektsionismi. Samuti loodab Lõuna-Korea president, et Lõuna-Korea majandusmudel oleks teiste vaesemate riikide jaoks alternatiiv Hiina kõrval.

Socialism for foes, capitalism for friends // Economist. Vol. 394 (2010), no. 8671, p. 26-28.

Artiklis käsitletakse Argentina poliitikat. Lähema vaatluse all on Argentina presidendi Cristina Fernández de Kirchneri ja tema abikaasa, endise presidendi Néstor Kirchneri majanduspoliitika. Nad on märkimisväärselt suurendanud riigi rolli majanduses. Poliitilised vastased süüdistavad valitsust nende ettevõtete soosimises, kes toetavad Kirchnereid poliitiliselt.

So hard to bend // Economist. Vol. 394 (2010), no. 8669, p. 25-26.

Artiklis käsitletakse Hispaania majanduslikku olukorda. Vaatluse all on Hispaania jäik palgasüsteem, mille tõttu on väga raske majandustingimuste halvenemisel palkasid muutunud oludega vastavusse viia.

Refereerinud Tiina Tammiksalu